

<https://doi.org/10.15407/knit2021.03.093>
УДК 346, 349.6

А. М. ГУРОВА¹, наук. співроб. відділу, канд. юрид. наук
ORCID: 0000-0003-4134-761x
E-mail: a.m.hurova@gmail.com

В. К. МАЛОЛІТНЕВА², уч. секр., канд. юрид. наук
ORCID: 0000-0001-9678-1750
E-mail: vestamalolitneva@gmail.com

¹ Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України
вул. Трьохсвятительська 4, Київ 1, Україна, 01601

² Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень імені В. К. Макутова НАН України»
бульв. Т. Шевченка 60 Київ, Україна, 01032

ІНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВА МОДЕЛЬ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ ПРОДУКТІВ ДИСТАНЦІЙНОГО ЗОНДУВАННЯ ЗЕМЛІ В УКРАЇНІ

Досліджується механізм проведення публічних закупівель у сфері забезпечення публічних суб'єктів послугами ДЗЗ. Окреслено переваги централізації публічних закупівель послуг ДЗЗ, що може сприяти економії державних коштів внаслідок усунення дублювання таких закупівель. Під час дослідження акцент робився на різниці продуктів, отриманих у процесі ДЗЗ, закупівля яких може провадитись за різними процедурами, а також подвійності статусу Національного центру управління і випробовування космічних засобів (НЦУВКЗ) як постачальника та посередника у правовідносинах з публічних закупівель. Визначено, що НЦУВКЗ як централізована закупівельна організація збиратиме запити замовників на отримання послуг ДЗЗ, аналізуватиме їх на предмет можливості задовольнити уже наявним власним фондом чи необхідності проведення закупівлі даних ДЗЗ. Аргументовано, що у випадку неможливості надання відповідних послуг з наявних ресурсів фонду даних ДЗЗ, але економічної доцільності щодо закупівлі необроблених даних ДЗЗ, враховуючи зведену заявку публічних споживачів, відповідно до запитів публічних споживачів, НЦУВКЗ виступатиме як централізована закупівельна організація, яка проводитиме публічну закупівлю. Наголошено, що на відміну від інших централізованих закупівельних організацій, договір про закупівлю з переможцем закупівлі укладатиметься НЦУВКЗ, тобто саме він виступатиме замовником. НЦУВКЗ передаватиме безоплатно органам публічної влади та підприємствам, установам, організаціям публічної форми власності створені на підставі закуплених за кошти державного бюджету необроблених даних інформаційні продукти, що найбільше відповідають послугам, із запитом на отримання яких вони звернулися. Запропоновано, що у випадку неможливості та економічної неефективності надання послуг з обробки даних НЦУВКЗ як централізована закупівельна організація організовує в інтересах публічних споживачів закупівлю. Договір про закупівлю укладається між публічним споживачем та переможцем закупівлі. Тобто у цьому випадку НЦУВКЗ виконує посередницьку функцію з організації закупівлі, яка може професійно провести кваліфікацію учасників та визначити найбільш економічно вигідну пропозицію.

Крім того, на основі аналізу вітчизняного законодавства про публічні закупівлі та моделей здійснення закупівель продуктів ДЗЗ в таких космічних державах як США, Австралія, Індія, виявлено декілька процедур, які дозволять уніфікувати пропозиції постачальників за технічними вимогами замовників та оптимізувати витрачання бюджетних коштів. Детально аналізується зарубіжний досвід з використання переліків постачальників у якості передкваліфікаційної системи потенційних учасників публічних закупівель послуг ДЗЗ.

Ключові слова: публічні закупівлі, перелік постачальників, дистанційне зондування Землі, централізована закупівельна організація.

Цитування: Гурова А. М., Малолітнева В. К. Інституційно-правова модель публічних закупівель продуктів дистанційного зондування Землі в Україні. *Космічна наука і технологія*. 2021. 27, № 3 (130). С. 93—107. <https://doi.org/10.15407/knit2021.03.093>

Відсутність в Україні національної системи дистанційного зондування Землі (далі — ДЗЗ), а також обмежені можливості щодо отримання безоплатно сигналів з іноземних супутників, які можна трансформувати у знімки високої роздільності, не можуть забезпечити у повній мірі потреби українського суспільства в даних ДЗЗ. Цю проблему можна вирішити шляхом закупівель даних ДЗЗ у зарубіжних постачальників-операторів космічних апаратів та дистриб'ютерів з надання супутникових знімків. Такі закупівлі за державні кошти мають здійснюватись відповідно до вимог Закону України «Про публічні закупівлі» (далі — ЗУ «Про публічні закупівлі»). Як у попередніх, так і новій редакції ЗУ «Про публічні закупівлі» від 19.04.2020 р. [10], не встановлено особливостей здійснення закупівель даних ДЗЗ, отже, під час них державні замовники мають дотримуватись загальних положень ЗУ «Про публічні закупівлі», застосовуючи передбачені закупівельні процедури, основною серед яких виступає процедура відкритих торгів.

У системі публічних закупівель даних ДЗЗ є ряд проблем, на одну з яких вказували ще у Концепції проекту Закону України «Про державне регулювання у сфері дистанційного зондування Землі» [15], і яка полягає у відсутності міжвідомчої координації і кооперації щодо обміну та багаточільового використання споживачами даних ДЗЗ, закуплених за бюджетні кошти, що призводить до дублювання під час таких закупівель. У свою чергу у Концепції було наголошено на необхідності створення: єдиної системи доступу, міжвідомчого використання, архівування та контролю розповсюдження даних ДЗЗ, закуплених за бюджетні кошти; системи інформаційної взаємодії між органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та суб'єктами господарювання щодо закупівлі, розповсюдження та комплексного використання даних ДЗЗ. На проблему відсутності належного рівня координації та взаємодії під час закупівель за бюджетні кошти в іноземних компаній-операторів або комерційних дистриб'ютерів даних ДЗЗ для відомчих географічних інформаційних систем, що призводить до неефективного витрачання таких коштів, наголошено у роботі [1, с. 18].

Способом уникнення випадків дублювання публічних закупівель даних ДЗЗ може бути централізація закупівель. Відповідно до ч. 13 ст. 11 нової редакції ЗУ «Про публічні закупівлі» замовник може здійснювати закупівлю товару або послуги через централізовану закупівельну організацію (далі — ЦЗО), яка набуває усіх прав та обов'язків замовника. Замовники надають ЦЗО необхідну інформацію про потребу для проведення тендеру та/або закупівель за рамковими угодами відповідно до законодавства. У рішенні про визначення ЦЗО може бути встановлено про обов'язковість для певного переліку замовників закупівлі через неї та/або визначено перелік товарів та/або послуг, закупівля яких через ЦЗО є обов'язковою [14]. Наразі статус ЦЗО має державна установа «Професійні закупівлі», яка закуповує для замовників в основному стандартизовані товари та послуги. Державне космічне агентство, згідно з Розпорядженням КМУ від 25 вересня 2019 р. № 846-р «Про визначення державної установи “Професійні закупівлі” централізованою закупівельною організацією», належить до числа замовників, які обов'язково мають використовувати послуги цієї установи для закупівлі стандартизованих товарів [9].

Зміст запиту на публічну закупівлю замовників продуктів ДЗЗ, як правило, полягає в отриманні інформаційної послуги, яка б вирішувала їхні конкретні задачі, що впливають з їхнього статусу як публічного органу або підприємства, установи, організації. Поряд з цим для забезпечення їхніх потреб слід враховувати специфіку самого предмета закупівлі, адже в результаті ДЗЗ створюються щонайменше два специфічні за технічними параметрами продукти:

1) первинні дані, які отримуються за допомогою апаратури дистанційного зондування, встановленої на борту космічного об'єкта, і які доставляються на Землю з космосу за допомогою телеметрії у вигляді електромагнітних сигналів, фотоплівки, магнітної стрічки або будь-якими іншими способами;

2) проаналізовані дані або інформаційні продукти, тобто інформація, отримана в результаті інтерпретації опрацьованих даних, додатково введених даних і відомостей з інших джерел [8].

Якщо другі мають вигляд звичних для сприйняття кожному інтернет-користувачу Google-карт, то первинні дані — це сигнали, які можуть бути прийняті пристосованими для цього технічними засобами. Оскільки формувати розгалужену систему таких станцій прийому для кожного замовника недоцільно ні з економічної, ні з суто практичної точки зору, було б доцільно передати функцію із закупівлі таких даних для державних потреб ЦЗО, яка має відповідні технології та кваліфікований персонал щодо закупівлі даних ДЗЗ, з метою допомоги замовнику у формулюванні його потреб відповідно до технічних специфікацій, які пропонують постачальники, а також уніфікувати потреби різних замовників. Вказана ідея цілком збігається з моделлю, закріпленою в проекті Закону України «Про державне регулювання у сфері дистанційного зондування Землі», згідно з якою визначено оператора національної системи, через якого надаються дані ДЗЗ, в тому числі й шляхом їхньої публічної закупівлі [11]. Технологічно зазначеними характеристиками в Україні володіє Національний центр управління і випробування космічних засобів (далі — НЦУВКЗ), підпорядкований Державному космічному агентству України (далі — ДКА України). НЦУВКЗ здійснює весь спектр заходів щодо діяльності у сфері ДЗЗ, включно з експлуатуванням систем ДЗЗ чи окремих їхніх елементів, накопичуванням, обробленням, інтерпретуванням (дешифруванням) та розповсюдженням даних ДЗЗ. НЦУВКЗ може бути центральною закупівельною організацією, адже відповідає абз. 1 п. 1 ч. 3 Постанови КМУ від 27 грудня 2018 р. № 1216 «Про особливості створення та діяльності централізованих закупівельних організацій» [14], тобто є юридичною особою розпорядником коштів державного бюджету. Прикладом набуття статусу централізованої закупівельної організації за предметним принципом є держпідприємство «Медичні закупівлі України».

Власне НЦУВКЗ постійно проводить через Prozorro публічні закупівлі на значні суми. Так, у 2018 р. ним було проведено закупівлю послуг з надання ресурсу супутників ДЗЗ надвисокої розрізненості на суму 30 500 000 грн. Договір про

закупівлю за результатом відкритих торгів було укладено з китайською компанією «Чайна Грейт Вол Індастрі Корпорейшн», яка надає відповідні знімки з космічного апарата «SuperView-1» (-01, -02, -03, -04) [5]. А у 2019 р. НЦУВКЗ вже за переговорною процедурою закупило у тієї ж китайської компанії послуги з надання бортового ресурсу супутників ДЗЗ надвисокої розрізненості на суму 27 млн грн. Тобто сам НЦУВКЗ, маючи декілька станцій прийому інформації та керування, може виступати ЦЗО в інтересах публічних споживачів даних ДЗЗ. Оскільки НЦУВКЗ вже закуповує на значні суми державних коштів «сирі» дані надвисокого розділення і може надавати послуги з їхньої обробки, то необхідно визначити перелік замовників, в інтересах яких проведення тендерів та закупівель через ЦЗО є обов'язковим. За допомогою цього уніфікуватимуться замовлення на одні й ті ж продукти публічних закупівель. Враховуючи професіоналізм спеціалістів, які працюють над запитамі публічних споживачів, НЦУВКЗ може надавати рекомендації щодо виправлення помилок або пропозиції із внесення змін до таких заявок.

Разом з цим слід підкреслити, що НЦУВКЗ не може виступати ЦЗО за класичною схемою, яка визначена у ЗУ «Про публічні закупівлі», тобто просто як посередник між замовниками та постачальниками, адже він сам є своєрідним єдиним центром доступу до даних ДЗЗ, потужним постачальником продуктів ДЗЗ, який черпає ресурси як за рахунок ринкових механізмів, так і владно-управлінських рішень. Прикладом останніх є отримання НЦУВКЗ доступу до даних супутників «Sentinel» європейської програми дистанційного зондування Землі «Copernicus» на підставі Угоди між Державним космічним агентством України та Європейською комісією від 25.05.2018 р. за умови приєднання до програми «Copernicus» майбутніх українських супутників ДЗЗ, зокрема супутника «Січ-2-1». На виконання цих домовленостей з 01.12.2019 р. запрацював Регіональний дзеркальний сайт програми «Copernicus», який забезпечує вільний доступ всіх бажаючих до матеріалів зйомок території України з супутників «Sentinel-1», «Sentinel-2» та «Sentinel-3» [2].

Таким чином, модель публічних закупівель продуктів ДЗЗ для потреб органів публічної влади, підприємств, установ та організацій публічної форми власності складатиметься з таких етапів:

1) НЦУВКЗ як ЦЗО збиратиме запити замовників на отримання послуг ДЗЗ, аналізуватиме їх на предмет можливості задовольнити уже наявним власним фондом чи необхідності закупівлі або додаткових даних ДЗЗ, або уже готових інформаційних продуктів для задоволення відповідних запитів;

2) у випадку неможливості надання відповідних послуг з наявних ресурсів фонду даних ДЗЗ, але економічної доцільності закупівлі необроблених даних ДЗЗ, враховуючи зведену заявку публічних споживачів у довгостроковій перспективі, відповідно до запитів публічних споживачів НЦУВКЗ виступатиме як ЦЗО, яка проводитиме публічну закупівлю. При цьому, на відміну від інших ЦЗО, договір про закупівлю з переможцем закупівлі укладатиметься НЦУВКЗ, тобто саме він юридично виступатиме замовником;

3) НЦУВКЗ передаватиме безоплатно органам публічної влади та підприємствам, установам, організаціям публічної форми власності створені на основі закуплених за кошти державного бюджету необроблених даних інформаційні продукти, що найбільше відповідають послугам, із запитом на отримання яких вони звернулися;

4) у випадку неможливості та економічної неефективності надання послуг з обробки даних НЦУВКЗ як ЦЗО організовує в інтересах публічних споживачів закупівлю. Договір про закупівлю укладається між публічним споживачем та переможцем закупівлі. Тобто, у цьому випадку НЦУВКЗ виконує посередницьку функцію з організації закупівлі, яка може професійно провести кваліфікацію учасників та визначити найбільш економічно вигідну пропозицію.

Слід вказати, що згідно із ч. 1 ст. 7 проекту ЗУ «Про державне регулювання у сфері ДЗЗ», центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері космічної діяльності, координує та організує закупівлі та розповсюдження даних від іноземних космічних апаратів ДЗЗ [11]. Така

редакція проекту закону викликає щонайменше два запитання:

1) чому згідно з цим положенням не визначено можливість бути постачальниками даних ДЗЗ у межах процедури публічних закупівель для вітчизняних приватних компаній;

2) за відсутності досі чіткого розмежування повноважень між Державним космічним агентством та Міністерством стратегічних галузей промисловості із процитованої статті незрозуміло, який із цих органів міг бути уповноважений на здійснення закупівель.

Відповідь на перше питання вважаємо очевидно ствердною з огляду на ключовий принцип публічних закупівель — конкурентність. Друге питання є дещо складнішим. Так, відповідно до п. 20 ст. 18 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» міністр у відносинах з центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується через нього, визначає порядок обміну інформацією між міністерством та центральним органом виконавчої влади, періодичність її подання [16]. Переводячи цей загальний механізм обміну даними на сферу космічної діяльності, Міністр стратегічних галузей промисловості визначає порядок обміну інформацією між Мінстратегпрому та ДКА України (та підпорядкованим йому НЦУВКЗ). Проте ні у Постанові КМУ «Про затвердження Положення про Державне космічне агентство України» від 14 травня 2015 р. № 281 з відповідними змінами [12], ні у Постанові КМУ «Деякі питання Міністерства з питань стратегічних галузей промисловості України» від 7 вересня 2020 р. № 819 [4] не визначено порядок такої передачі. Практика безоплатної передачі ДКА України, а точніше НЦУВКЗ як підпорядкованою агентству структурою, інформації, що стосується стану довкілля, визначено Постановою КМУ від 30 березня 1998 р. № 391 «Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля». Проте цього недостатньо, адже НЦУВКЗ надає не тільки інформацію про охорони довкілля, яка буде потрібна для публічних суб'єктів, тому Мінекономіки необхідно визначити чітку нормативну базу щодо порядку передачі продуктів ДЗЗ від НЦУВКЗ до публічних

суб'єктів на безоплатній основі. Додамо також, що безоплатність їхнього передання пов'язана з необхідністю уникнення проведення подвійної закупівлі, адже проаналізовані дані міститимуть вартість закупівлі необроблених даних, а додана вартість створюватиметься розпорядником бюджетних коштів.

На підтримку цієї пропозиції слід вказати, що в інших космічних державах також створюються подібні механізми централізованої закупівлі продуктів ДЗЗ. Зокрема, у США одним із прикладів організації таких закупівель ще у 2005 р. можна навести закупівлі Geological Survey's (USGS), який запровадив систему договорів із закупівлі комерційних даних ДЗЗ (Commercial Remote Sensing Data), завдяки чому надавав державним замовникам доступ до даних ДЗЗ, отриманих як із супутників, так й іншими способами. Досвід показав, що централізовані закупівлі даних ДЗЗ давали значну економію державних коштів на федеральному рівні за рахунок знижок внаслідок значних об'ємів закупівель, зменшення зайвих адміністративних витрат та уникнення повторних закупівель. USGS домовлялось про вигідні умови договору від імені замовників, у зокрема про менш обмежувальні ліцензійні умови, які пропонувались комерційними операторами. Зокрема, USGS намагалось домовитись про ліцензійні умови, які б дозволяли поширювати дані у межах загальнодоступного домену. Придбані дані на ліцензійних умовах були прямо доступними, і їх можна було завантажувати через відповідну базу. Учасники обробляли запити щодо наявності даних та підтримували актуальну документацію. Постачальники обирались відповідно до технічних можливостей та досвіду надання таких послуг. Договори укладались на основі критерію ціни та гнучкості ліцензійних умов. Такі договори забезпечували механізм закупівлі як необроблених даних, так і вже готових, які були зібрані постачальниками для своїх клієнтів і тепер пропонувались на перепродаж. За допомогою такої системи забезпечувалась одна точка доступу до комерційних даних ДЗЗ [21]. Мета полягала у наданні даних кваліфікованим користувачам, насамперед федеральним агентствам, безкоштовно або за номінальну

вартість необхідних знімків. Обмеження щодо користування/придбання копій зображень визначались ліцензійними умовами постачальника щодо окремих зображень. Замовники могли здійснювати пошук усіх зображень в архіві, але лише належним чином ліцензованих [24]. Іншим прикладом є модель публічних закупівель в Індії, відповідно до якої здійснювати закупівлю в іноземних постачальників даних ДЗЗ та розповсюджувати їх уповноважені лише Національний центр дистанційного зондування та державна компанія «Antrix Corporation Ltd», причому остання визначає умови таких договорів [31].

Вказане засвідчує, що НЦУВКЗ має стати суб'єктом, уповноваженим на проведення публічних закупівель продукції ДЗЗ. Для виконання цих функцій він може використовувати різні механізми, які спрощують здійснення централізованих публічних закупівель та підтримують належний рівень конкуренції, враховуючи особливості ринку даних ДЗЗ в Україні. Особливу увагу, на наш погляд, слід звернути на виявлення якнайширшого кола постачальників, які б задовольняли потреби вітчизняних користувачів у найрізноманітнішому спектрі даних ДЗЗ, з чим наразі, як показує практика, виникає ряд проблем. Так, наприклад, Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру опублікувала інформацію про результати проведення закупівлі послуг з обробки та постачання супутникових даних. Замовником було обрано переговорну процедуру на підставі відсутності конкуренції (у т. ч. з технічних причин) на відповідному ринку, зазначаючи, що таким характеристикам можуть відповідати лише дані, отримані із супутників «WorldView-2», «WorldView-3», «Geoeye-1». Компанія «Європіен Спейс Імеджін» володіє та керує єдиною європейською наземною супутниковою станцією для прямої передачі задач на супутники та внутрішніх даних із сузір'я супутників «Махаг», до якого належать супутники «WorldView-2», «WorldView-3», «Geoeye-1». Відповідно до листа компанії «Європіен Спейс Імеджін», єдиним авторизованим дистриб'ютером з надання супутникових знімків та продуктів із супутників «WorldView-2», «WorldView-3», «Geoeye-1» в Україні є ТОВ «ТВІС-ІНФО», з

яким було укладено договір про закупівлю. Втім, на закупівлю до Антимонопольного комітету України (далі — АМК України) надійшла скарга про порушення замовником порядку проведення процедури. Так, скаржник вказував, що замовником не визначено наявність конкуренції на ринку послуг з обробки та постачання супутникових даних, тому мала б бути процедура відкритих торгів. Крім того, враховуючи вартість закупівлі 16 177 700.00 грн (616 646 євро), публікація оголошення про закупівлю мала б бути також і англійською мовою відповідно до вимог ЗУ «Про публічні закупівлі». Така вимога спрямована на забезпечення доступу до закупівель зарубіжних постачальників згідно із взятими Україною зобов'язаннями у межах Угоди Світової організації торгівлі (далі — СОТ) про державні закупівлі та Угоди про асоціацію з Європейським Союзом (далі — ЄС). Скаржник також зазначає, що взяти участь у даній закупівлі могли й іноземні учасники. Відсутність оголошення про закупівлю, опису технічних характеристик предмета закупівлі позбавило інших учасників взяти участь у закупівлі. Скаржником також було вказано на двох потенційних вітчизняних учасників, один з яких міг би надати послуги, але є дистриб'ютором інших космічних компаній, які постачають матеріали з іншого супутника «SkySat». У відповідь на вказані аргументи замовник зазначив, що на сьогодні ринок даних ДЗЗ надвисокої роздільності представлено кількома постачальниками, втім, враховуючи необхідність просторової роздільності на місцевості краще 50 см/пкл, такі дані можуть забезпечити лише супутники «WorldView-2», «WorldView-3», «Goeeye-1», офіційним дистриб'ютором яких в Україні є лише переможець закупівлі, внаслідок чого відсутня конкуренція з технічних причин. Супутник «SkySat» може поставляти дані з роздільністю 70 см/пкл, що не відповідає вимогам замовника. Колегія АМК України, перевіrivши доводи обох сторін, дійшла висновку, що замовник не довів наявність підстав застосування переговорної процедури, а також того, що забезпечити його потреби може лише ТОВ-переможець (виключно з наведеними технічними характеристиками). На підставі цього колегія АМК

України зобов'язала замовника відмінити процедуру закупівлі, наголосивши, що основною процедурою є відкриті торги, в яких на рівних умовах беруть участь як вітчизняні, так і іноземні учасники [7]. Слід підкреслити, що відповідно до даних порталу Prozorro компанії «Israel Aircraft Industries» [25], «China Great Wall Industry Corporation» [20] та «ImageSat International N.V.» [6] тільки за період з кінця 2018 р. та 2019 р. отримали близько 40 млн грн., що підтверджує можливість забезпечення конкурентного вибору постачальника відповідно до технічних спроможностей замовника прийняти відповідний продукт.

Одним із механізмів вирішення відповідної проблеми є формування переліків постачальників даних ДЗЗ. Загальна ідея переліку постачальників (які у законодавстві зарубіжних країн також називаються «кваліфікаційні системи» або «кваліфікаційні переліки») полягає у наявності інформації про потенційних учасників у закупівлях. У різних країнах вони варіюються: можуть бути обов'язковими (mandatory lists) — списки, за якими учасники повинні зареєструватися, щоб мати право укласти контракт, або необов'язковими (optional lists) — переліки, за якими постачальники реєструються для отримання певних переваг (наприклад, для уникнення потреби надавати інформацію більше одного разу для різних закупівель), однак за якими реєстрація не виступає обов'язковою умовою для укладення договору [19, с. 323; 3].

Цікавим для України досвідом організації таких переліків постачальників виступає Австралія. Вибір досвіду даної країни зумовлений тим, що, по-перше, у Австралії, як і в Україні, відсутні національні космічні апарати ДЗЗ, які б були створені та експлуатовались за рахунок державних коштів і надавали дані високої роздільної здатності. По-друге, Австралія у травні 2019 р. стала учасницею Угоди СОТ про державні закупівлі, членом якої з 2016 р. виступає і Україна. Це має важливе значення для аналізу особливостей правового регулювання, враховуючи взяті у межах даної Угоди зобов'язання про недискримінацію та забезпечення рівного доступу до закупівель учасникам з країн-сторін даної Угоди.

Згідно з доповіддю 2015 р. австралійські замовники зазвичай використовували дані ДЗЗ не на систематичній основі та не за допомогою довгострокових договорів. Це свідчило про випадковий характер вимог та потребу користувачів у збалансованості бюджету. Отже, координація постачання даних виступала для Австралії необхідним для вирішення завданням. Defence Imagery and Geospatial Organization (Організація щодо отримання геопросторових даних для потреб оборони), а також Geoscience Australia, яка є агенцією Австралійського уряду, заснували спеціальну систему з кооперативних публічних закупівель (the Optical, Geospatial, Radar, and Elevation Supplies and Services Panel (OGRE)), яку було створено для забезпечення більш ефективного придбання та використання комерційних даних ДЗЗ і супутніх послуг, а також для заохочення більшої координації та співпраці у межах всіх рівнів Австралійського уряду. Австралійські урядові агенції могли закуповувати через дану систему широкий спектр комерційних оптичних, геопросторових та радіолокаційних даних. Враховуючи широкий спектр даних та послуг, які могли закуповуватись через систему, вони були розподілені на три рівні, при цьому перехід до кожного з нижчих рівнів визначався позицією, яка обрала на вищому: 1) оптичні, геопросторові, радіолокаційні; 2) дані чи послуги; 3) висока чи середня роздільна здатність.

Доступ до даної системи забезпечувався Geoscience Australia для всіх рівнів державних замовників, від федеральних органів, відомств та агенцій до місцевих органів, відомств, агенцій та підприємств. Недержавні організації не мали доступу до системи та повинні були закуповувати дані ДЗЗ іншими шляхами [22]. Передбачалось, що зацікавлені учасники могли подаватись для приєднання до системи у будь-який час протягом року. Постачальник мав надати ряд документів, тобто пройти своєрідну попередню кваліфікацію [27]. Згодом у систему надходив запит відповідної агенції про потребу в даних ДЗЗ, який потім надсилався зареєстрованим постачальникам. При цьому такий запит замовника оцінювався спеціалістами системи, які могли надати відповідні рекомендації замовнику. У межах системи

відбувався запит пропозицій серед кваліфікованих постачальників на основі всіх принципів законодавства про публічні закупівлі, що включало ефективне використання державних коштів та конкуренції. Пропозиції постачальників оцінювались за декількома показниками: відповідність специфікаціям, конкурентна ціна та умови подальшого користування даними. Тобто, на момент самої реєстрації у системі постачальниками цінові пропозиції не подаються. Якщо загально описати: вже є певний список кваліфікованих постачальників, і у випадку потреби у відповідних даних ДЗЗ замовник звертається до цього списку і проводить відбір, але вже без проведення оцінювання самих постачальників.

Система функціонувала з 2010 р. по 2017 р. Згідно зі звітом про діяльність системи у 2012—2013 рр. у її межах було виконано 82 договори про закупівлю вартістю 5 822 686 дол. США та придбано 19.3 терабайтів даних. Частина даних було перерозподілено серед декількох агенцій. Ці дані були придбані у межах домовленостей, які реалізовували концепцію «купує один раз і використовує багато разів» [28].

За даними 2015 р. з часу свого створення (2010 р.) система сприяла закупівлі австралійськими державними замовниками даних спостереження Землі та послуг вартістю понад 20 млн дол. США та перерозподілила державним агенціям дані вартістю більш ніж 11.7 млн дол. США [33]. Geoscience Australia забезпечувала доступ до даних на більш ефективних ліцензійних умовах, зменшуючи бар'єри для обміну та повторного використання придбаних через систему даних державними замовниками. Це здійснювалось шляхом забезпечення функціонування бази даних, придбаних через систему. Дані могли бути перерозподілені користувачам системи за умови дотримання ліцензійних умов, відповідно до яких вони були придбані. Серед переваг системи зазначали допомогу менш грамотним технічно агенціям у закупівлях даних ДЗЗ, скорочення дублювання державних закупівель, що вело до підвищення ефективності використання державних ресурсів [22].

Наразі у штаті Австралії Новий Південний Уельс у 2018 р. створено та до 2023 р. діє схожа

система проходження попередньої кваліфікації постачальників надання даних та обладнання ДЗЗ [32]. Вона була започаткована у межах реформи публічних закупівель штату, метою якої виступає спрощення доступу малих та середніх підприємств до закупівель. Система включає два види переліків постачальників: для учасників договорів про закупівлю з низьким рівнем ризику та вартістю 150 тис. дол. США кожна та для учасників договорів з високим ступенем ризику вартістю понад 150 тис. дол. США. Постачальники можуть подаватися до двох переліків відповідно до їхніх можливостей. Залежно від цих варіантів переліків встановлюються різні кваліфікаційні вимоги. Також у системі передбачено можливість реєстрації за трьома категоріями: послуги з аерозйомки; дані та їхня обробка; обладнання та програмне забезпечення ДЗЗ. Категорія «дані та їхня обробка» включає субкатегорії: збір та обробка супутникових даних, збір та обробка даних, отриманих за допомогою аерофотозйомки, системи LiDAR, радарів та батиметричної зйомки. Кожен зацікавлений постачальник проходить кваліфікацію у межах своєї категорії. Поданий ним запит оцінюється спеціально створеним органом з оцінки. Серед умов проходження кваліфікації висувається надання позитивних відгуків про досвід надання відповідних послуг. Використання даної системи для замовників і постачальників не є обов'язковим для проведення закупівлі. Втім, в інформації про систему замовникам рекомендується закликати потенційних постачальників до реєстрації у системі. Станом на 30 січня 2020 р. у системі вже зареєстровано 30 постачальників, три з яких є зарубіжними [23].

Основними перевагами такої системи вважають онлайн-реєстрацію постачальників, що спрощує тривалі тендерні процеси. Постачальник сам заповнює відповідну анкету та подає запит на реєстрацію у будь-який час, що надає постійний доступ державним замовникам до нових постачальників та технологій. Кількість зареєстрованих постачальників не є обмеженою. Для замовників переваги полягають в оптимізації тендерних процесів, коли замовник звертається до вже попередньо кваліфікованих постачальників, і не потрібно кожного разу у виникненні потреби

у даних оцінювати кваліфікацію постачальників. У межах даної системи замовниками проводяться конкурентні запити на подання свої пропозицій.

У ст. IX Угоди СОТ про державні закупівлі передбачено право країн-сторін Угоди вести реєстраційну систему постачальників, відповідно до якої зацікавлені учасники повинні зареєструватися та надавати певну інформацію. У ст. I Угоди закріплено поняття «перелік багаторазового використання (multi-use list)», що визначається як список постачальників, яких замовник визнав такими, що відповідають умовам участі у такому переліку, і який замовник має намір використати більше одного разу [3, с. 36]. Так, у Акті про закупівлі № 45 штату Австралії Новий Південний Уельс прямо закріплено таке поняття як закупівельний перелік, що передбачає список відповідних постачальників (включаючи постачальників обраних за допомогою попередньої кваліфікації), призначений для неодноразового використання одним або декількома державними замовниками [30].

У зарубіжній науковій літературі наголошується на тому, що використання таких переліків багаторазового використання не є обмеженням конкуренції, адже незареєстровані постачальники можуть завжди подати заявку на включення до переліку, якщо вони дізналися про закупівлю у інший спосіб, ніж передбачений законодавством про закупівлі [19, с. 328]. Так, в Австралії на початку роботи системи OGRE передбачалось, що оголошення про запрошення та відбір постачальників до неї буде публікуватись та проводитись двічі на рік, однак згодом було внесено зміни, і система була відкритою для зацікавлених постачальників на постійній основі, тобто постачальник міг подати запит на проходження кваліфікаційної процедури та бути включеним до переліку у будь-який час.

Використання списків постачальників може сприяти економії грошей (як для постачальників, так і для замовників), більшій конкуренції та ефективному управлінню інформацією [19, с. 324]. Така економія грошей включає:

- 1) зменшення витрат внаслідок скасування потреби проводити збір та оцінювати кваліфікаційну інформацію для кожної окремої закупівлі;

2) доступ до інформації для термінових закупівель;

3) зменшення витрат для постачальників під час пошуку інформації про закупівлю (що може бути надана автоматично зареєстрованим постачальникам).

Як зазначає С. Арроусмітт, перелічені переваги збільшуються, коли декілька замовників використовують спільний перелік постачальників, який дозволяє об'єднати інформацію про них [18, с. 33; 3, с. 36]. Тобто, створення таких переліків не суперечать положенням Угоди СОТ про державні закупівлі, втім важливо, щоб вони не обмежували конкуренцію. Згідно з ч. 7. IX Угоди СОТ про державні закупівлі, оголошення про запрошення зацікавлених учасників подавати заявку для включення до відповідних списків має бути опубліковано у переліку видань або електронних платформах, де розміщується інформація про закупівлі країни. І такий перелік видань зазначається у Додатку III до Угоди, для того, щоб країни-учасниці мали оперативний доступ до інформації про потенційні закупівельні можливості (<https://e-gpa.wto.org/en/ContactInformation>).

У ЗУ «Про публічні закупівлі» не передбачено можливості створення та використання переліків постачальників. Однак слід вказати про таку новелу у спеціальному нещодавно прийнятому Законі України «Про оборонні закупівлі», в якому з'явилось нове поняття «електронний реєстр учасників відбору та виконавців державних контрактів (договорів)», і яке визначається як система накопичення, обробки, обліку, захисту та надання даних інформації про учасників відбору та виконавців державних контрактів, договорів. З аналізу норм даного Закону можна дійти висновків, що за своєю сутністю такі реєстри є подібними до переліків постачальників, які пропонується запровадити у даному дослідженні у сфері ДЗЗ. Втім, слід зазначити, що такі реєстри можуть поки що використовуватись лише під час здійснення закупівель товарів, робіт і послуг оборонного призначення окремими замовниками.

Створення та використання переліків постачальників є схожим на нову процедуру торгів з обмеженою участю, яка передбачена ст. 36 нової

редакції ЗУ «Про публічні закупівлі». Основна мета цієї процедури полягає у необхідності на першому етапі провести кваліфікаційний відбір учасників, і на другому етапі відібрані учасники вже подають свої цінові пропозиції. Однак процедура передбачає встановлення обов'язково всіх кваліфікаційних критеріїв до учасника, що передбачені ст. 16 ЗУ «Про публічні закупівлі», за загальним правилом замовники мають право встановлювати один із критеріїв. Так, наприклад, п. 1 ч. 2 ст. 16 ЗУ «Про публічні закупівлі» встановлює такий критерій, як наявність в учасника закупівлі обладнання, матеріально-технічної бази та технологій. Втім, у випадку закупівлі даних ДЗЗ така вимога може виступити перешкодою для здійснення закупівлі, враховуючи відсутність в Україні власних національних космічних апаратів для ДЗЗ, що надають дані з високою роздільністю. Крім того, умовою даної процедури є участь на етапі кваліфікації не менше чотирьох учасників. Враховуючи специфіку ринку закупівель даних ДЗЗ, у першу чергу отриманих з супутників, є ймовірність меншої кількості учасників саме для однієї окремої процедури. У випадку списків постачальників зацікавлені учасники можуть приєднуватись у будь-який час після проходження кваліфікаційного відбору. Тобто, такий список може поступово наповнюватись. Наприклад, в Австралії на початку роботи системи OGRE було 27 учасників, на кінець її функціонування, тобто за сім років, у ній було зареєстровано 60 учасників, 11 з яких зарубіжні [34].

Така передкваліфікація за своїми цілями є подібною до електронних каталогів, які на сьогодні діють в Україні для допорогових закупівель, тобто тих, що за вартістю не перевищують 200 тис. грн для товарів і послуг, а також 1.5 млн грн для робіт і для замовників, що здійснюють діяльність в окремих, визначених Законом, сферах діяльності — 1 млн грн для товарів і послуг та 5 млн грн для робіт. Такі каталоги виступають інтернет-магазинами для державних замовників, де розміщують за певними категоріями товарів свої пропозиції вже включені за результатами перевірки та кваліфікації учасники. Втім, система спрямована переважно на стандартизовані

товари, які не постачаються за окремо розробленою специфікацією.

Такі переліки постачальників можуть забезпечувати більшу конкуренцію із поступовим технологічним розвитком НЦУВКЗ, який зможе приймати дані з більшої кількості різних супутників, адже наразі вищеописану закупівлю даних ДЗЗ було здійснено з китайською компанією за переговорною процедурою без проведення відкритих торгів з обґрунтуванням відсутності конкуренції з технічних причин, оскільки станції прийому даних вже були облаштовані необхідним обладнанням та програмним забезпеченням, які є сумісними саме із супутником даної китайської компанії. Отже, зміна постачальника може бути дороговартісною, що потребуватиме нового облаштування під конкретний супутник. Втім, постійні відносини лише з одним постачальником можуть істотно вплинути на рівень конкуренції, і призводити до порушення взятих міжнародних зобов'язань у сфері закупівель.

Іншим механізмом, спрямованим на забезпечення формування сталого висококваліфікованого пулу постачальників, відібраних на конкурентних засадах, є використання рамкових угод. Так, рамкова угода укладається з метою визначення основних умов закупівлі окремих товарів і послуг та є угодою сторін про наміри щодо проведення у подальшому відборі замовником та участі у них учасників процедури закупівлі, у разі проведення яких учасники, визначені переможцями, матимуть право подавати свої пропозиції на відбір, за результатами якого укладатиметься договір про закупівлю. Відповідно до Порядку укладання і виконання рамкових угод, затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 15.09.2017 р. №1372, закупівля за рамковими угодами може здійснюватися як окремо замовником, так і ЦЗО в інтересах замовників [13]. Через рамкові угоди доцільно закупати ті товари/послуги, які мають циклічний або системний характер, коли замовник планує регулярно замовляти певні товари і послуги. Рамкова угода може укладатись на чотири роки. Такий механізм сприяє економії часу, адже рамкова угода укладається лише раз, а потім при виникненні у замовника необхідності

достатньо оголосити аукціон на закупівлю. При цьому вже не потрібно кожного разу учасникам подавати документацію та проходити кваліфікацію, а замовникам перевіряти документи, довідки учасників тощо [17]. Для забезпечення конкуренції і попередження випадків виключення конкуренції на строк дії рамкової угоди, що може становити аж чотири роки, рамкова угода укладається з кількома постачальниками (мінімум три), і для укладення рамкової угоди використовується процедура відкритих торгів з публікацією про неї англійською мовою.

Коротко кажучи, процес закупівель за рамковими угодами складається з двох етапів:

1-й етап — проведення процедури відкритих торгів з публікацією англійською мовою для постачальників у рамковій угоді. Учасники подають свої тендерні пропозиції, проходять передкваліфікацію, а потім змагаються в аукціоні щодо ціни. Угода укладається з кількома переможцями. Під час оголошення про рамкову угоду замовник визначає максимальну кількість учасників, з якими він має намір укласти таку угоду. Якщо він визначив, наприклад, п'ять учасників, а прийшло сім, замовник допускає всіх до оцінки, але вже за результатами кваліфікації та цінового аукціону він може з цих семи учасників визначити лише п'ять переможців.

2-й етап — проведення за спрощеною процедурою аукціону серед відібраних постачальників для укладення договору про закупівлю. Під час аукціону учасники можуть залишити ціну (за одиницю) незмінною або зменшити її.

У випадку закупівлі даних ДЗЗ з метою координації та ефективного використання державних коштів є можливим проведення закупівель за рамковими угодами саме ЦЗО в інтересах декількох замовників. Втім, у даному випадку вирішальну роль має відігравати етап планування закупівель. Так, згідно з дослідженням 2017 р. з метою оцінки потреб державних користувачів в інформації ДЗЗ проведено збір та систематизацію міністерств, служб, агентств, інспекцій та обласних державних адміністрацій і сформовано Зведену заявку з моніторингу території України засобами ДЗЗ. Заявка відображає визначені 59 органами державного управління тематичне за-

вдання з деталізацією: періодичність, рівня обробки даних, площі території та орієнтовної вартості їхньої зйомки. Згідно з цим дослідженням потреба у щоденному отриманні даних ДЗЗ становить 6 %; щотижневих — 25 %; щомісячних — 21 %; щоквартальних — 21 %, щорічних — 27 % [1, с. 19]. Тобто, закупівлі даних ДЗЗ мають системний та регулярний характер, що може слугувати основою для укладення рамкових угод. Крім того, за критерієм просторового розрізнення розподіл потреб державних органів був таким: висока — 29 %; середня — 46 %; низька — 25 %. У цьому контексті можуть бути укладені різні рамкові угоди за критерієм просторового розрізнення даних: для високого, середнього та низького. Постачальник має право бути учасником декількох рамкових угод. На основі таких сформованих заявок ЦЗО зможе об'єднувати потреби в одних і тих же даних різних замовників і закуповувати дані відповідного просторового розрізнення за принципом «одна закупівля для всіх», а не як це відбувається на практиці, коли кожен замовник закуповує окремо дані однакових характеристик. Аналіз електронної платформи з публічних закупівель ЄС виявив декілька оголошень про закупівлю даних ДЗЗ із залученням саме механізму рамкових угод (Італія, Португалія) [26, 29].

Грунтуючись на викладених вище результатах дослідження, можемо запропонувати таку модель інституційно-правового механізму забезпечення публічних закупівель в Україні продуктів, створених в результаті ДЗЗ:

1. Центральним суб'єктом правовідносин з публічних закупівель продуктів ДЗЗ має бути НЦУВКЗ, який матиме подвійний статус: постачальника послуг ДЗЗ та централізованої закупівельної організації стосовно закупівлі даних, які не перебувають в його фондах. Крім того, другий із статусів покладатиме на НЦУВКЗ функції аналітичного центру щодо уніфікації потреб замовників, віднайдення пропозицій постачальників, які найбільше відповідатимуть їхнім потребам. Недоцільність розподілення цих функцій між різними інституціями зумовлена тим, що потреби у послугах ДЗЗ публічних суб'єктів задовольнятимуться переважно з фондів НЦУВКЗ, і лише у випадку відсутності в них необхідної

інформації, а також економічної нерентабельності закупівлі необроблених даних та техніки для їхнього прийому, НЦУВКЗ за рахунок своїх фахових знань про ринок послуг ДЗЗ виступатиме як посередник, який знаходить для публічних суб'єктів пропозиції постачальників, які найкраще задовольнятимуть їхні потреби.

2. У світовій практиці оптимізація таких пошуків та гарантування якості пропонованої продукції забезпечується за допомогою одного з двох подібних механізмів: а) формування переліків постачальників; б) укладання рамкових угод. В обох постачальники проходять процедури передкваліфікації, за рахунок чого забезпечується одночасно належний рівень конкуренції процедури їхнього відбору, що відповідає взятим Україною перед СОТ зобов'язанням, а також звуження кола постачальників відповідно до специфікацій замовників, що гарантує якість та оперативність надання відповідних послуг. Законодавство про публічні закупівлі в Україні пішло за моделлю укладання рамкових угод ЦЗО. Разом з тим вважаємо за доцільне наголосити на перевазі першого механізму, яка полягає у постійному оновленні відкритого списку. Вказане дає більшу свободу у виборі пропозицій постачальників, що досить актуально для ринку послуг, технології і якість яких дуже швидко змінюються, чого не гарантують укладені на кілька років рамкові угоди.

Роботу підготовлено у межах Програми «Гранти НАН України дослідницьким лабораторіям/групам молодих вчених НАН України для проведення досліджень за пріоритетними напрямками розвитку науки і техніки 2020–2021 рр.» за темою наукового проєкту «Правові та організаційні аспекти використання аерокосмічної зйомки для дослідження і охорони археологічної спадщини України», а саме його етапу 1. «Міжнародно-правові засади і зарубіжний досвід організації використання дистанційного зондування Землі та аерокосмічної зйомки для дослідження та охорони археологічної спадщини. Сучасний стан правового регулювання і організації використання дистанційного зондування та аерокосмічної зйомки для дослідження та охорони археологічної спадщини в Україні».

ЛІТЕРАТУРА

1. Бутко І. М., Мамарєв В. М., Ожінський В. В., Харченко С. П. Інформація дистанційного зондування Землі в системі державного управління: сучасний стан та перспективи. *Космічна наука і технологія*. 2017. **23**, № 2. С. 17–23. doi: <https://doi.org/10.15407/knit2017.02.017>.
2. В Україні розпочав роботу Регіональний центр програми Європейського Союзу «Copernicus». URL: <http://spacecenter.gov.ua/news/v-ukraini-rozпочav-robotu-regionalnij-centr-programi-ievropejskogo-sojuzu-copernicus.html> (дата звернення: 11.02.2020).
3. Груцинова В. К. Сутність переліків постачальників згідно з Угодою з державних закупівель СОТ. *Підприємництво, господарство і право*. 2013. № 6. С. 36–40.
4. Деякі питання Міністерства з питань стратегічних галузей промисловості України: Постанова Кабінету Міністрів України від 7 вересня 2020 р. № 819. *Офіційний вісник України*. 2020. № 75. Ст. 2381.
5. Закупівля послуг з надання ресурсу супутників дистанційного зондування Землі надвисокої розрізненості. URL: <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2018-06-26-000749-c> (дата звернення: 11.02.2020).
6. Компанія ImageSat International N.V. Clarity-project. URL: <https://clarity-project.info/tenderer/560015638> (дата звернення: 11.02.2020).
7. Послуги з обробки та постачання супутникових даних. URL: <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2019-12-10-004666-b> (дата звернення: 11.02.2020).
8. Принципы, касающиеся дистанционного зондирования Земли из космического пространства: Приняты резолюцией 41/65 Генеральной Ассамблеи от 3 декабря 1986 г. ООН. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/earth_remote_sensing.shtml (дата звернення: 11.02.2020).
9. Про визначення державної установи «Професійні закупівлі» централізованою закупівельною організацією: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25.09.2019 р. № 846-р. *Офіційний вісник України*. 2019. № 77. Ст. 2660.
10. Про внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення публічних закупівель: Закон України від 19.09.2019 р. № 114-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 45. Ст. 289.
11. Про державне регулювання у сфері дистанційного зондування Землі: Проект Закону України. URL: <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2018/05/6358-02.05.2018.pdf> (дата звернення: 11.02.2020).
12. Про затвердження Положення про Державне космічне агентство України: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 травня 2015 р. № 281. *Офіційний вісник України*. 2015. № 40. Ст. 1201.
13. Про затвердження Порядку укладання і виконання рамкових угод: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 15.09.2017 р. № 1372. *Офіційний вісник України*. 2017. № 88. Ст. 2706.
14. Про особливості створення та діяльності централізованих закупівельних організацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2018 р. № 1216. *Офіційний вісник України*. 2019. № 24. Ст. 841.
15. Про схвалення Концепції проекту Закону України «Про державне регулювання у сфері дистанційного зондування Землі»: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.08.2013 р. № 657-р. *Урядовий кур'єр*. 2013. № 173.
16. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 р. № 3166-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 38. Ст. 385.
17. Що таке Рамкова угода? Її переваги, етапи. URL: <https://zakupki.com.ua/shho-take-ramkova-ugoda-yiyi-perevagy-etapy.html> (дата звернення: 11.02.2020).
18. Arrowsmith S. Public procurement: an appraisal of the UNCITRAL Model Law as a global standard. *Int. and Comp. Law Quarterly*. 2004. № 53. P. 1–46.
19. Arrowsmith S. The revised agreement on government procurement: changes to the procedural rules and other transparency provisions. The WTO regime on government procurement: Challenges and reforms; Eds Arrowsmith S., Anderson R. Great Britain: Cambridge University Press, 2011, P. 285–336.
20. China Great Wall Industry Corporation. URL: <https://prozorro.gov.ua/tender/search/?query=China%20Great%20Wall%20Industry%20Corporation> (дата звернення: 11.02.2020).
21. Commercial Remote Sensing Data Contract. URL: <https://pubs.usgs.gov/fs/2005/3010/report.pdf> (дата звернення: 11.02.2020).
22. Cooperative Panel for Optical, Geospatial, Radar and Elevation Supplies and Services (OGRE). Australian Government. Geoscience Australia. URL: http://www.ga.gov.au/webtemp/image_cache/GA18981.pdf (дата звернення: 11.02.2020).
23. Current Registered Suppliers — SCM5841. NSW Government. URL: <https://tenders.nsw.gov.au/?event=public.scheme.viewApprovedVendors&RFTUID=74F32531-D4C2-7E6B-6D40D1FB8103AB0D> (дата звернення: 11.02.2020).

24. Doescher S. W., Ristyb R., Sunne R. H. Use of commercial remote sensing satellite data in support of emergency response. ISPRS Workshop on Service and Application of Spatial Data Infrastructure. P. 122. URL: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.222.5164&rep=rep1&type=pdf> (дата звернення: 11.02.2020).
25. EROS-B. URL: <https://prozorro.gov.ua/plan/search/?query=EROS-B> (дата звернення: 11.02.2020).
26. Italy-Ispra: Framework Contract for the Supply of Satellite Remote Sensing Data and Associated Services. URL: <https://ted.europa.eu/udl?uri=TED:NOTICE:611325-2019:TEXT:EN:HTML&src=0> (дата звернення: 11.02.2020).
27. Optical, Geospatial, Radar and Elevation Supplies and Services (OGRE). Annual Report 2011—2012. Australian Government. Geoscience Australia. URL: <https://d28rz98at9flks.cloudfront.net/74630/74630.pdf> (дата звернення: 11.02.2020).
28. Optical, Geospatial, Radar, and Elevation Supplies and Services Panel (OGRE). Australian Government. Geoscience Australia. Geoscience. Annual Report 2012—2013. URL: <https://d28rz98at9flks.cloudfront.net/78944/78944.pdf> (дата звернення: 11.02.2020).
29. Portugal-Lisbon: Provision of satellite images and value added products. URL: <https://ted.europa.eu/udl?uri=TED:NOTICE:220636-2018:TEXT:EN:HTML> (дата звернення: 11.02.2020).
30. Public Works and Procurement Act 1912 № 45. NSW Legislation. URL: <https://www.legislation.nsw.gov.au/#/view/act/1912/45/part11> (дата звернення: 11.02.2020).
31. Remote Sensing Data Policy (RSDP — 2011). URL: https://www.indiawaterportal.org/sites/indiawaterportal.org/files/Remote_sensing_data_policy_2011_released_by_ISRO.pdf (дата звернення: 11.02.2020).
32. Remote Sensing Services and Equipment Prequalification Scheme. NSW Government. URL: <https://tenders.nsw.gov.au/?event=public.scheme.show&RFTUID=74F32531-D4C2-7E6B-6D40D1FB8103AB0D> (дата звернення: 11.02.2020).
33. Risks of Data Supply of Earth Observation from Space for Australia. Report prepared for the Cooperative Research Centre for Spatial Information. 2015. P. 25. URL: <http://www.crcsi.com.au/assets/Program-2/Risks-of-Data-Supply-of-Earth-Observations-from-Space-for-Australia-Symbios-Communications-Final.pdf> (дата звернення: 11.02.2020).
34. Standing Offer Notice View — SON355807. Australian Government. URL: <https://www.tenders.gov.au/Son/Show/15FC1B30-D3C3-03C2-B821-918E2911C416> (дата звернення: 11.02.2020).

Стаття надійшла до редакції 11.02.2020 ; після доопрацювання 21.04.2021

REFERENCES

1. Butko I. M., Mamarev V. M., Ozhinsky V. V., Kharchenko S. P. (2017). Information of remote sensing of the Earth in the system of public administration: current status and prospects. *Space Science and Technology*, **23**, № 2, 17—23. doi: <https://doi.org/10.15407/knit2017.02.017>.
2. The Copernicus Regional Center of the European Union Program has started operating in Ukraine. URL: <http://spacecenter.gov.ua/news/v-ukraini-rozpochav-robotu-regionalnij-centr-programi-ievropejskogo-sojuzu-copernicus.html> (Last accessed: 11.02.2020).
3. Hrutsynova V. K. (2013). The essence of the lists of suppliers in accordance with the Agreement on Public Procurement of the WTO. *Entrepreneurship, Economy and Law*, № 6, 36—40.
4. Some issues of the Ministry of Strategic Industries of Ukraine: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of September 7, 2020 № 819 (2020). *Official Gazette of Ukraine*, № 75, St. 2381.
5. Procurement of services for the provision of ultra-high resolution remote sensing satellites. URL: <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2018-06-26-000749-c> (Last accessed: 11.02.2020).
6. ImageSat International N.V. Clarity-project. URL: <https://clarity-project.info/tenderer/560015638> (Last accessed: 11.02.2020).
7. Satellite data processing and supply services. URL: <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2019-12-10-004666-b> (Last accessed: 11.02.2020).
8. Principles concerning the remote sensing of the Earth from outer space, Adopted by UN General Assembly resolution 41/65 of 3 December 1986. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/earth_remote_sensing.shtml (Last accessed: 11.02.2020).
9. On the definition of the state institution “Professional Procurement” by a centralized procurement organization: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 25.09.2019 № 846-r (2019). *Official Gazette of Ukraine*, № 77, St. 2660.
10. On Amendments to the Law of Ukraine “On Public Procurement” and some other legislative acts of Ukraine on improving public procurement: Law of Ukraine of September 19, 2019 № 114-IX (2019). *Bull. Verkhovna Rada of Ukraine*, № 45, St. 289.

11. On state regulation in the field of remote sensing of the Earth: Draft Law of Ukraine. URL: <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2018/05/6358-02.05.2018.pdf> (Last accessed: 11.02.2020).
12. On approval of the Regulation on the State Space Agency of Ukraine: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of May 14, 2015 № 281 (2015). *Official Gazette of Ukraine*, № 40, Art.1201.
13. On approval of the Procedure for concluding and implementing framework agreements: Order of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine dated 15.09.2017 № 1372 (2017). *Official Gazette of Ukraine*, № 88, St. 2706.
14. On the peculiarities of the establishment and operation of centralized procurement organizations: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of December 27, 2018 № 1216 (2019). *Official Gazette of Ukraine*, № 24, St. 841
15. On approval of the Concept of the draft Law of Ukraine “On state regulation in the field of remote sensing of the Earth”: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 28.08.2013 № 657-r (2013). *Government Courier*, № 173.
16. On central executive bodies: Law of Ukraine of March 17, 2011 № 3166-VI (2011). *Bull. Verkhovna Rada of Ukraine*, № 38, St. 385.
17. What is a Framework Agreement? Its advantages, stages. URL: <https://zakupki.com.ua/shho-take-ramkova-ugoda-yiyi-perevagy-etapy.html> (Last accessed: 11.02.2020).
18. Arrowsmith S. (2004). Public procurement: an appraisal of the UNCITRAL Model Law as a global standard. *Intl. and Comp. Law Quarterly*, № 53, 1–46.
19. Arrowsmith S. (2011). The Revised Agreement on Government Procurement: Changes to the Procedural Rules and Other Transparency Provisions. The WTO regime on government procurement: Challenges and Reforms; Eds S. Arrowsmith, R. Anderson. Great Britain: Cambridge University Press, 285–336.
20. China Great Wall Industry Corporation. URL: <https://prozorro.gov.ua/tender/search/?query=China%20Great%20Wall%20Industry%20Corporation> (Last accessed: 11.02.2020).
21. Commercial Remote Sensing Data Contract. USGS. URL: <https://pubs.usgs.gov/fs/2005/3010/report.pdf> (Last accessed: 11.02.2020).
22. Cooperative Panel for Optical, Geospatial, Radar and Elevation Supplies and Services (OGRE). Australian Government. Geoscience Australia. URL: http://www.ga.gov.au/webtemp/image_cache/GA18981.pdf (Last accessed: 11.02.2020).
23. Current Registered Suppliers — SCM5841. NSW Government. URL: <https://tenders.nsw.gov.au/?event=public.scheme.vi ewApprovedVendors&RFTUID=74F32531-D4C2-7E6B-6D40D1FB8103AB0D>
24. Doescher S. W., Ristyb R., Sunne R. H. Use of commercial remote sensing satellite data in support of emergency response. ISPRS Workshop on Service and Application of Spatial Data Infrastructure. P. 122. URL: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.222.5164&rep=rep1&type=pdf> (Last accessed: 11.02.2020).
25. EROS-B. URL: <https://prozorro.gov.ua/plan/search/?query=EROS-B> (Last accessed: 11.02.2020).
26. Italy-Ispra: Framework Contract for the Supply of Satellite Remote Sensing Data and Associated Services. URL: <https://ted.europa.eu/udl?uri=TED:NOTICE:611325-2019:TEXT:EN:HTML&src=0> (Last accessed: 11.02.2020).
27. Optical, Geospatial, Radar and Elevation Supplies and Services (OGRE). Annual Report 2011–2012. Australian Government. Geoscience Australia. URL: <https://d28rz98at9flks.cloudfront.net/74630/74630.pdf> (Last accessed: 11.02.2020).
28. Optical, Geospatial, Radar, and Elevation Supplies and Services Panel (OGRE). Australian Government. Geoscience Australia. Geoscience. Annual Report 2012–2013. URL: <https://d28rz98at9flks.cloudfront.net/78944/78944.pdf> (Last accessed: 11.02.2020).
29. Portugal-Lisbon: Provision of satellite images and value added products. URL: <https://ted.europa.eu/udl?uri=TED:NOTICE:220636-2018:TEXT:EN:HTML> (Last accessed: 11.02.2020).
30. Public Works and Procurement Act 1912 № 45. NSW Legislation. URL: <https://www.legislation.nsw.gov.au/#/view/act/1912/45/part11> (Last accessed: 11.02.2020).
31. Remote Sensing Data Policy. URL: https://www.indiawaterportal.org/sites/indiawaterportal.org/files/Remote_sensing_data_policy_2011_released_by_ISRO.pdf (Last accessed: 11.02.2020).
32. Remote Sensing Services and Equipment Prequalification Scheme. NSW Government. URL: <https://tenders.nsw.gov.au/?event=public.scheme.show&RFTUID=74F32531-D4C2-7E6B-6D40D1FB8103AB0D> (Last accessed: 11.02.2020).
33. Risks of Data Supply of Earth Observation from Space for Australia (2015). Report prepared for the Cooperative Research Centre for Spatial Information. P. 25. URL: <http://www.crcsi.com.au/assets/Program-2/Risks-of-Data-Supply-of-Earth-Observations-from-Space-for-Australia-Symbios-Communications-Final.pdf> (Last accessed: 11.02.2020).
34. Standing Offer Notice View — SON355807. Australian Government. URL: <https://www.tenders.gov.au/Son/Show/15FC1B30-D3C3-03C2-B821-918E2911C416> (Last accessed: 11.02.2020).

Received 11.02.2020. Revised 21.04.2021

A. M. Hurova¹, Researcher, Ph. D. of Law

ORCID: 0000-0003-4134-761x

E-mail: a.m.hurova@gmail.com

V. K. Malolitneva², Scientific Secretary, Ph. D. of Law

ORCID: 0000-0001-9678-1750

E-mail: vestamalolitneva@gmail.com

¹ V.M. Koretsky Institute of State and Law of National Academy of Sciences of Ukraine

4, Tryokhsviatytska Str., Kyiv, 01601 Ukraine

² V. Mamutov Institute of Economic and Legal Research of National Academy of Sciences of Ukraine

60, Shevchenko Boul., Kyiv, 01032 Ukraine

INSTITUTIONAL AND LEGAL MODEL FOR PUBLIC PROCUREMENT OF PRODUCTS OF EARTH OBSERVATION IN UKRAINE

The article explores the mechanism of public procurement in the sphere of providing remote sensing services to public entities. Authors emphasize the benefits of the centralized procurement of remotely sensed data that will lead to cost savings of state funds through the avoidance of duplicate purchases. Authors give special consideration to the difference in products obtained within the Earth observation (EO) process, the purchase of which can be carried out according to different procedures, as well as the duality of the status of the National Center for the Management and Testing of Space Facilities (NCMTSF) as a supplier and intermediary in public procurement legal relations. It is determined that NCMTSF as a centralized procurement organization will collect requests from contracting authorities (public consumers) for remote sensing services, analyze them for the possibility of satisfying it with products from the existing own fund or the need to purchase remote sensing data. It is argued that in case of impossibility to provide relevant services from the available resources of the remote sensing fund, but economic expediency of purchasing raw remote sensing data, considering the consolidated application of public consumers, NCMTSF will act as a centralized procurement organization. It is emphasized that, unlike other centralized procurement organizations, the procurement contract with the winner of the procurement will be concluded by NCMTSF. NCMTSF will provide free of charge public authorities, enterprises, institutions, and organizations with raw data information products that were purchased at the expense of the state budget according to their requests. It is suggested that in case of impossibility and economic inefficiency of providing data processing services, NCMTSF as a centralized procurement organization organizes procurement in the interests of public consumers. The procurement contract is concluded between the public consumer and the winner of the procurement. That is, in this case, the NCMTSF performs an intermediary function of a procurement organization, which can professionally qualify the participants and determine the most economically advantageous tender.

In addition, several procedures have been discovered that will unify suppliers' offers according to contracting authorities' technical requirements and optimize budget spending, that was based on an analysis of domestic legislation on public procurement and models for the procurement of remote sensing products in space states such as the USA, Australia, and India. The article provides an in-depth analysis of the implementation of a multi-use supplier list as a prequalification system for potential economic operators of remote sensing services.

Keywords: public procurement, list of suppliers, Earth Observation, centralized procurement organization.